

OBSAH

Úvodní slovo	11
Seznam použitých zkratk	10
1 Základy odpovědnosti občana republiky	13
1.1 Občanskoprávní odpovědnost	13
1.1.1 Právní osobnost	14
1.1.2 Svěprávnost	15
1.2 Trestní odpovědnost	16
1.2.1 Trestné činy a jejich členění	21
1.2.1.1 Objekt	21
1.2.1.2 Objektivní stránka	21
1.2.1.3 Subjekt (pachatel)	22
1.2.1.4 Subjektivní stránka	22
1.2.2 Sankce	23
1.3 Odpovědnost za přestupky a jiné správní delikty	27
1.4 Étika a morálka	28
1.5 Praktická cvičení	30
1.5.1 Otázky k zopakování	30
1.5.2 Co jsme si zapamatovali?	31
2 Korupce, úplatek a jiné vybrané pojmy	33
2.1 Korupce	33
2.1.1 Pojem korupce	33
2.1.2 Třídění korupce	35
2.1.3 Stadia korupce	38
2.2 Nepotismus, klientelismus a spoils system	39
2.3 Lobbying	39
2.4 Whistleblowing	40
2.5 Zkouška spolehlivosti	42
2.6 Úplatek	42
2.6.1 Vymezení pojmu úplatek	43
2.6.2 Úplatek versus dar	44
2.7 Obstarávání věcí obecného zájmu	45
2.8 Úřední osoba	47

2.9	Praktická cvičení	49
2.9.1	Otázky k zopakování	49
2.9.2	Co jsme si zapamatovali?	49
2.9.3	Jak správně postupovat?	53
2.9.4	Vymysli správnou odpověď	54
3	Korupce v mezinárodním kontextu	55
3.1	Úprava postihu korupce v dokumentech mezinárodních organizací	55
3.1.1	Organizace spojených národů	56
3.1.2	Rada Evropy	57
3.1.3	Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj	60
3.1.4	Evropská unie	60
3.1.5	Vybrané partikulární úmluvy	62
3.2	Skupina států proti korupci	63
3.3	Praktická cvičení	65
3.3.1	Otázky k zopakování	65
3.3.2	Co jsme si zapamatovali?	65
3.3.3	Puzzle	66
4	Postih korupce v českém právním řádu	68
4.1	Pohled do historie postihu korupce	68
4.1.1	Vývoj postihu korupce od dob Rakousko-Uherska do nástupu komunistů k moci	68
4.1.2	Postih úplatkářství od roku 1950 do současnosti	70
4.2	Základní formy korupce	71
4.2.1	Působnost trestního zákoníku	72
4.2.2	Objekt trestných činů úplatkářství	72
4.2.3	Objektivní stránka trestných činů úplatkářství	73
4.2.4	Pachatelé trestných činů úplatkářství	73
4.2.5	Subjektivní stránka trestných činů úplatkářství	73
4.2.6	Sankce obecně	73
4.3	Přijetí úplatku	74
4.3.1	První základní skutková podstata přijetí úplatku	74
4.3.2	Druhá základní skutková podstata přijetí úplatku	75
4.3.3	Pojetí a projev myšlenky u přijetí úplatku	76
4.3.4	Kvalifikované skutkové podstaty přijetí úplatku	76
4.3.5	Poznatky z praxe u přijetí úplatku	77
4.4	Podplacení	79
4.4.1	Základní skutková podstata podplacení	79
4.4.2	Kvalifikovaná skutková podstata podplacení	80
4.4.3	Výhoda pro podplaceného nebo pro jiného	80
4.4.4	Poznatky z praxe u podplacení	80

4.5	Nepřímé úplatkářství	82
4.5.1	Základní skutkové podstaty nepřímého úplatkářství	83
4.5.2	Nepřímé úplatkářství skrze prostředníka	83
4.5.3	Nepřímé úplatkářství versus podvod	83
4.5.4	Účastenství u nepřímého úplatkářství	84
4.5.5	Poznatky z praxe u nepřímého úplatkářství	84
4.6	Skutkové podstaty trestných činů spojovaných s korupcí	86
4.6.1	Trestné činy proti majetku	87
4.6.2	Trestné činy proti závazným pravidlům tržní ekonomiky a oběhu zboží ve styku s cizinou	88
4.6.3	Trestné činy úředních osob	90
4.6.4	Jiná rušení činnosti orgánů veřejné moci	91
4.7	Praktická cvičení	92
4.7.1	Otázky k zopakování	92
4.7.2	Co jsme si zapamatovali?	93
5	Související aspekty	99
5.1	Nepřekážení a neoznámení úplatkářství	99
5.2	Kriminalizace korupce v soukromém sektoru	100
5.2.1	Postih korupce v soukromém sektoru v historii České a Československé republiky	100
5.2.2	Rozšíření postihu korupce v soukromé sféře	100
5.2.3	Subsidiarita trestního práva u korupce v soukromé sféře	101
5.2.4	Poznatky z praxe u postihu korupce v soukromé sféře	102
5.3	Postih korupce v jiných právních předpisech	102
5.3.1	Občanský zákoník	102
5.3.2	Zákoník práce	103
5.3.3	Zákon o úřednících územních samosprávných celků	103
5.3.4	Zákon o střetu zájmů	104
5.4	Praktická cvičení	105
5.4.1	Otázky k zopakování	105
5.4.2	Co jsme si zapamatovali?	105
6	Kriminologické aspekty korupce a prevence korupce	107
6.1	Příčiny vzniku korupce	107
6.1.1	Prokorupční faktory	108
6.2	Prevence korupce	110
6.3	Nástroje pro účinný boj s korupcí	111
6.4	Nestátní neziskové organizace	112
6.5	Srovnávání míry korupce	112
6.5.1	Index vnímání korupce	113
6.5.2	Globální barometr korupce	114
6.5.3	Naléhavost zabývání se oblastmi veřejného života	114

6.6	Praktická cvičení	115
6.6.1	Otázky k zopakování	115
6.6.2	Co jsme si zapamatovali?	115
6.6.3	Popletená tabulka	116
7	Trestní řízení	118
7.1	Orgány činné v trestním řízení	118
7.1.1	Zákon o Policii ČR a zákon o Generální inspekci bezpečnostních sborů	118
7.1.2	Zákon o státním zastupitelství	119
7.1.3	Zákon o soudech a soudcích	119
7.1.4	Místní a věcná příslušnost orgánů činných v trestním řízení	120
7.2	Trestní řízení	121
7.2.1	Přípravné řízení (od sepsání záznamu o zahájení úkonů do podání obžaloby)	121
7.2.2	Předběžné projednání obžaloby (od podání obžaloby do nařízení hlavního líčení)	122
7.2.3	Hlavní líčení (od nařízení hlavního líčení do rozhodnutí v hlavním líčení)	123
7.2.4	Odvolací řízení	124
7.2.5	Vykonávací řízení (od rozhodnutí v odvolacím řízení do skončení výkonu rozhodnutí)	124
7.3	Subjekty trestního řízení	125
7.3.1	Osoba, proti níž se vede trestní řízení (podezřelý, obviněný, obžalovaný, odsouzený)	125
7.3.2	Poškozený	127
7.3.3	Zúčastněná osoba	128
7.3.4	Osoby s tzv. samostatnými právy obhajovacími a další subjekty trestního řízení	128
7.4	Postup před zahájením trestního stíhání	129
7.4.1	Trestní oznámení	130
7.4.2	Zahájení úkonů trestního řízení	133
7.4.2.1	Předstíraný převod	133
7.4.2.2	Sledování osob a věcí	134
7.4.2.3	Použití agenta	134
7.4.2.4	Vydání a odnětí věcí	134
7.4.2.5	Prohlídka osoby, prohlídka jiných prostor a pozemků, domovní prohlídka	135
7.4.2.6	Odposlech a záznam telekomunikačního provozu	135
7.4.2.7	Zajištění peněžních prostředků jak v hotovosti, tak na bankovních účtech	135
7.4.2.8	Odborná vyjádření nebo znalecké posudky	135

7.4.3	Zajišťovací instituty	136
7.4.3.1	Předvolání	136
7.4.3.2	Předvedení	136
7.4.3.3	Pořádková pokuta	137
7.4.3.4	Zadržení	137
7.4.3.5	Příkaz k zatčení	138
7.4.3.6	Vazba	138
7.4.4	Vyřízení věci před zahájením trestního stíhání	140
7.5	Postup po zahájení trestního stíhání	140
7.5.1	Rozhodnutí o zahájení trestního stíhání	141
7.5.2	Dozor státního zástupce	141
7.5.3	Postup při vyšetřování	141
7.6	Práva obviněného	144
7.7	Podání vysvětlení versus výslech	145
7.8	Spolupracující obviněný	147
7.9	Rozhodnutí v přípravném řízení po skončení vyšetřování	147
7.9.1	Obžaloba	148
7.9.2	Návrh na potrestání	149
7.9.3	Postoupení věci jinému orgánu	149
7.9.4	Zastavení trestního stíhání	149
7.9.5	Přerušování trestního stíhání	150
7.9.6	Vrácení věci policejnímu orgánu	150
7.10	Zvláštní způsoby trestního řízení a odklony	151
7.10.1	Odklony	151
7.10.1.1	Řízení před samosoudem (trestní příkaz)	152
7.10.1.2	Podmíněné zastavení trestního stíhání	152
7.10.1.3	Narovnání	153
7.10.1.4	Odstoupení od trestního stíhání	154
7.10.2	Dohoda o vině a trestu	155
7.11	Praktická cvičení	156
7.11.1	Otázky k zopakování	156
7.11.2	Co jsme si zapamatovali?	157
7.11.3	Doplňovačka	159
8	Řešení testových otázek	160
	Literatura	163
	Medailonky o autorech	168
	Rejstřík	169